

HBQTQ-PERSONERS PSYKISKA HÄLSA

- en kartläggning av regionala handlingsplaner för psykisk hälsa 2016

Innehåll

Bakgrund	3
Metod	3
Resultat – översikt	4
Blekinge	5
Dalarna	5
Gotland	6
Gävleborg	6
Halland	6
Jämtland/Härjedalen	6
Jönköping	7
Kalmar	7
Kronoberg	7
Norrbottn	7
Skåne	8
Stockholm	9
Sörmland	10
Uppsala	10
Värmland	11
Västerbotten	11
Västernorrland	11
Västmanland	12
Västra Götaland	13
Örebro	13
Östergötland	14
Slutsatser och rekommendationer	15

Bakgrund

Hösten 2016 lämnade regioner, landsting och kommuner in analyser och handlingsplaner för psykisk hälsa till Sveriges Kommuner och Landsting. Syftet var att kartlägga vilka behov som finns lokalt gällande psykisk hälsa och att göra en handlingsplan för hur man ska arbeta lokalt för att förbättra den psykiska hälsan och hur man ska använda de stimulansmedel (780 miljoner kr) som regeringen avsatt till lokalt arbete med dessa frågor. I överenskommelsen mellan regeringen och SKL framgår fem olika fokusområden för satsningen, där fokusområde 4 är ”utsatta grupper”. Hbtq-personer nämns specifikt i överenskommelsen som en av dessa utsatta grupper.

RFSL ville undersöka om regioner, landsting och kommuner har inkluderat hbtq i sina analyser, samt vilka insatser som planerats att göra för vår målgrupp inom denna satsning.

Metod

Vi sökte på orden hbt, hbtq, könsidentitet, sexuell läggning, transperson i alla handlingsplaner från 2016 utlagda på SKL:s hemsida.

Vi har hittat handlingsplanerna på <https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/om-oss/slutrappporter-och-tidigare-overenskommelser/om-uppdrag-psyisk-halsa/handlingsplaner-2016/>

Vissa av handlingsplanerna fick vi via e-post direkt från handläggarna, vilket gör att vi även fick bilagor till dessa, som inte finns på SKLs hemsida. Så i vissa fall har vi mer info än som går att hitta på hemsidan, och vi har även kanske missat bilagor där hbtq nämns som vi inte haft tillgång till.

Under hösten 2016 begärde vi också in handlingsplaner från kommunerna direkt, och fick in 26 handlingsplaner via e-post direkt från handläggarna på kommunerna.

Resultat – översikt

Nedan finns en tabell över vilka landsting/regioner som inkluderar hbtq, könsidentitet, sexuell läggning eller transpersoner i sina analyser och handlingsplaner.

Tabell 1. Inkludering av hbtq i analyser och handlingsplaner

Landsting/Region	Inkludering av hbtq i analys	Inkludering av hbtq i handlingsplan	
Blekinge	Ja	Nej	
Dalarna	Nej	Nej	
Gotland	Ja	Nej	
Gävleborg	Nej	Nej	
Halland	Nej	Nej	
Jämtland/Härjedalen	Nej	Ja, men	Inga konkreta insatser
Jönköping	Nej	Nej	
Kalmar	Ja	Ja, men	Inga konkreta insatser
Kronoberg	Nej	Nej	
Norrbotten	Ja	Ja, men	1 insats
Skåne	Ja	Ja, men	1 insats
Stockholm	Ja	Ja	
Sörmland	Nej	Ja, men	1 insats
Uppsala	Ja, men	Nej	
Västra Götalandsregionen	Ja	Nej	
Värmland	Nej	Nej	
Västerbotten	Ja	Ja, men	1 insats
Västernorrland	Nej	Nej	
Västmanland	Ja	Ja, men	1 insats
Örebro	Ja	Ja, men	1 insats
Ostergötland	Ja	Ja, men	1 insats

Ja – konkreta insatser finns på flera områden

Ja, men – hbtq är nämnt men det är svårt att utläsa vilka insatser som ska göras, det planeras inga insatser eller det är mycket begränsat vilka insatser som ska göras

Nej – hbtq är inte nämnt alls

Vi begärde också in handlingsplaner ifrån kommuner direkt. Utav 26 inkomna kommunala handlingsplaner var det 6 som hade hbtq-inkludering både i kommunen och dess läns-/landstings-/regions-övergripande handlingsplan. 14 kommuner hade inte nämnt hbtq trots att det fanns hbtq-inkludering i den läns-/landstings-/regions-övergripande handlingsplanen. Ingen av kommunerna där det fattades inkludering på högre nivå hade inkluderat denna grupp självmant i den kommunala handlingsplanen.

Blekinge

Analys

I Blekinges analys finns många skrivningar kring hbtq, och kring insatser som redan görs i olika kommuner i länet gällande ökad hbtq-kompetens inom elevhälsan, chefer och politiker inom kommunerna samt äldreomsorgens kulturombud. Ungdomsmottagningarna inom länet är redan hbtq-certifierade.

Inom ramen för folkhälsopolicyn prioriteras insatser för att stärka den psykiska hälsan hos barn och unga samt utsatta grupper, t.ex. hbtq-personer. Dock framgår det inte vilka dessa insatser är. Man vill också förstärka arbetet mot diskriminering och utanförskap.

Siffror från folkhälsoenkäten ”Hälsa på lika villkor” har använts och brutit ner det på länsnivå för att kunna presentera fakta kring hbtq-personers hälsa lokalt, i den mån det låter sig göras statistiskt, vilket är mycket positivt.

Handlingsplan

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Dalarna

Analys

Analysen nämner inte hbtq.

Handlingsplan

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Falu kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Rättvik kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Säter kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Vansbro kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Gotland

Analys

Analysen beskriver att det finns en plan för utbildning för hälso- och sjukvården inom hbtq-frågor. En insats gjordes under 2014 men även kompletterande riktade insatser till de som behöver spetskompetens planeras. Även utbildnings- och arbetslivsförvaltningen och socialförvaltningen har en plan för ökad kompetens inom hbtq-området. Man beskriver att kultur- och fritidsförvaltningens ungekulturhus Fenix arbetar systematiskt med hbtq-frågor i möte med unga.

Äldreomsorgen och omsorgen för personer med funktionsnedsättningar beskrivs vara i behov av kompetensutveckling på området.

Handlingsplan

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Gävleborg

Analys

Analysen nämner inte hbtq.

Handlingsplan

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Halland

Analys

Analysen nämner inte hbtq.

Handlingplan

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Jämtland/Härjedalen

Analys

Analysen nämner inte hbtq.

Handlingsplan

Hbtq inkluderas i arbetet med framtagande av en länsövergripande handlingsplan för suicidprevention, där det står att man ska ”Beakta särskilt hbtq” i framtagandet av en handlingsplan. Vad detta betyder konkret och förslag på insatser framgår ej.

Jönköping

Analys

Analysen nämner inte hbtq.

Handlingsplan

Hbtq har en egen sektion i handlingsplanen under arbetet med utsatta grupper, men alla rutor är tomma, utom en. Där står det ”Regionövergripande arbete pågår med bl a riktlinjer och utbildningar, satsningar som berör alla verksamheter. Utvecklingsområde” Detta är svårt att tyda, men betyder troligtvis att man ämnar utveckla arbetet med hbtq mer framöver.

Kalmar

Analys

Hbtq-personer uppmärksammas som en utsatt grupp i analysen. Även transpersoner nämns som en grupp vars hälsosituation är utsatt. Man nämner att det i dagsläget inte finns något regionalt underlag vad gäller den psykiska hälsan hos hbtq-personer i Kalmar län. Här identifieras ett stort behov av fördjupad kunskap som ett långsiktigt förbättringsarbete som måste genomföras i länet. Dock är forskning kring detta inget som sen inkluderas i handlingsplanen.

Handlingsplan

I handlingsplanen skrivs att man ytterligare vill kartlägga mål och aktiviteter kopplade till hbtq-gruppen. Inga ytterligare insatser nämns.

Kronoberg

Analys

Analysen nämner inte hbtq.

Handlingsplan

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Norrbottn

Analys

En länsanalys av hälsosiffror från ”Hälsa på lika villkor” har gjorts som man inkluderar i sin analys. Dessa analyserar homo- och bisexuellas hälsosituation i länet jämfört med heterosexuellas, vilket är mycket bra.

Det nämns att personal i psykiatriska verksamheter behöver kompetens att bemöta personer oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck samt kunskap om psykisk ohälsa relaterad till dessa faktorer.

Handlingsplan

Ett av målen under fokusområdet ”Utsatta grupper” fokuserar på hbtq-personer, och handlar om att länet ska ha god kunskap om skillnader i psykisk ohälsa relaterat till sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck, samt att det är viktiga att synliggöra dessa aspekter i arbete med psykisk ohälsa. Ett kortsiktigt mål kopplat till detta är att personal som möter personer med psykisk ohälsa ska ha utbildning i frågor som rör sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck, och det planeras bemötandebildningar och hbtq-certifieringar som aktiviteter.

Älvsbyns kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Skåne

Analys

Analysen belyser svårigheter för transpersoner, samt hbtq-personer som utsätts för våld i nära relationer, nyanlända hbtq-personer och äldre hbtq-personer. En brukarorganisation har varit med och kommit med input på handlingsplanen och då fått in kommentarer kring att fokus på hbtq-personer borde öka i handlingsplanen.

Handlingsplan

I handlingsplanen är hbtq-gruppen inkluderad under ”Utsatta grupper”, men det finns enbart en (visserligen väldigt viktig) insats för att öka gruppens hälsa. Man vill förbättra tillgängligheten till specialiserad vård för personer med könsdysfori, vilket är mycket efterlängtat. Det finns också ett långsiktigt mål om ökad kunskap om psykisk ohälsa hos hbtq-personer, samt ett mål om jämlik vård i Skåne. Dock finns inte några konkreta insatser kopplade till dessa mål.

Trelleborg kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Staffanstorps kommun

Staffanstorps kommun vill ge bästa förutsättningarna för ett inkluderande synsätt i kommunens verksamheter för alla medborgare. För att åstadkomma detta vill de sprida kunskap om hbtq inom olika verksamheter i kommunen och anordna utbildningar till personal inom socialkontoret.

Eslövs kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Hässleholms kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Svedala kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Stockholm

Analys

Stockholm har gjort en utförlig analys av hälsoläget i länet bland hbtq-personer i sin analys. Analysen ligger inte på SKLs hemsida, men finns att hitta online via storsthlm.se. Man har intervjuat RFSL Stockholm och gått igenom forskningsläget på området. Transpersoner, hbtq-personer, nyanlända hbtq-personer, äldre hbtq-personer, hbtq-personer utsatta för våld i nära relationer är exempel på grupper som nämns i analysen. Även situationen med ett ökat riskbruk av alkohol och droger bland hbtq-personer nämns.

Handlingsplan

Handlingsplanen inkluderar ett antal mål och insatser för att specifikt jobba med hbtq-personers psykiska hälsa. Hbtq-personer har också inkluderats på flera ställen i handlingsplanen, exempelvis nämns nyanlända hbtq-personer som en utsatt grupp inom gruppen nyanlända.

- Man ämnar under 2017 göra fördjupande kartläggningar och analyser där hbtq-perspektiv ska inkluderas i varje åtgärdsplan, och medel kopplas till varje åtgärd.
- En struktur utreds för att erbjuda stöd till nyanlända hbtq-personer, exempelvis via kuratorer kopplade till ungdomsmottagningar, RFSL Stockholm eller Hbt-hälsan (en psykotераpimottagning inom landstinget med hbtq-inriktning).
- Särskilda utbildningar kring hbtq med fokus på personer över 65 år vävs in i det övergripande kompetensutvecklingsprogrammet.
- En brukarundersökning i samarbete med RFSL Stockholm planeras för att mäta hbtq-personers nöjdhet med hälso- och sjukvården.
- Kompetensutveckling kring unga transpersoner samt kring bemötande av unga transpersoner ingår som en del i den länsövergripande planen för kompetensutveckling inom Uppdrag psykisk hälsa.

Salems kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Sollentuna kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Haninge

Inget specifikt om hbtq-personer.

Sörmland

Analys

Analysen nämner inte hbtq.

Handlingsplan

I handlingsplanen finns ett långsiktigt mål att samtliga verksamheter inom divisionen (framgår ej vad divisionen innebär) ska vara hbtq-diplomerade och att under 2017 ska två enheter hbtq-diplomeras. För ändamålet har avsatts 100 000 kr.

Gnesta kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Strängnäs kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Oxelösunds kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Uppsala

Analys

Transsexuella nämns som en grupp som mår dåligt i en mening i analysen, annars inget om hbtq.

Handlingsplan

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Tierps kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Värmland

Analys

Analysen nämner inte hbtq.

Handlingsplan

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Eda kommun

Inget specifikt om hbtq-personer.

Västerbotten

Analys

Analysen nämner hbtq-personers utsatthet för psykisk ohälsa på flera ställen. Man nämner att det är viktigt att synliggöra och öka kunskapen hos allmänheten i hbtq-frågor t.ex. genom Pridefiranden. Man har identifierat samer, asylsökande och nyanlända, personer med samsjuklighet, hbtq-personer samt kvinnor utsatta för våld i nära relationer som utsatta grupper. Våld i samkönade relationer nämns samt den ökade risken för hbtq-personer att utsättas för våld utanför hemmet. Analysen beskriver det arbete som redan görs med hbtq-diplomering av arbetsplatser inom landstinget, där fem verksamheter redan har diplomerats.

Handlingsplan

Analysen och handlingsplanen är skrivna ihopflätade och det är svårt att avgöra exakt vad man kommer göra inom de valda områdena. Men då hbtq nämnts på flera ställen verkar det finnas en önskan att arbeta med denna fråga även i handlingsplanen, framför allt gällande utbildning av yrkesverksamma.

Vilhelmina

Inget specifikt om hbtq-personer.

Västernorrland

Analys

Analysen nämner inte hbtq.

Handlingsplan

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Västmanland

Analys

I bilagan har en poängsättning gjorts kring vilka områden som anses viktiga att prioritera. Inom området vuxna äldre fick ”Uppmärksamma hbtq” 17 poäng, medan det för områdena ”barn” fick 1 poäng och för området ”vuxen” fick 0 poäng.

I analysen poängteras att det är viktigt att känns sig accepterad för sin sexualitet för att nå ett välbefinnande.

Angående hbtq-personer inom psykiatrin nämns att kunskapen hos personalen i hbtq-frågor förmodligen är varierande och säkerligen behöver förbättras då hbtq-personer tillhör en utsatt grupp.

Handlingsplanen

Det står inget om hbtq inom de långsiktiga målen eller indikatorerna på länsnivå. Bland de kortsiktiga målen har man inkluderat ”bättre bemötande för hbtq-personer” och utbildningsinsatser planeras under året.

Fagersta kommun

I kommunens plan lyfts hbtq-personer som en utsatt grupp. Man skriver att kunskapen om hbtq-frågor behöver förbättras inom kommunen och att det redan genomförts en utbildningsdag för chefer med fokus på hbtq och psykisk ohälsa. Ungdomsmottagningen nämns som en resurs för att utbilda i hbtq-frågor lokalt, främst riktat till ungdomar.

Handlingsplanen lyfter utbildningsinsatser som ska göras, dels riktat mot personal, dels riktat till barn och unga, för att öka kunskapen om hbtq.

Norbergs kommun

Handlingsplanen tar upp att hbtq ska uppmärksammas, men inte på vilket sätt detta ska göras eller vilka insatser som inkluderas i detta.

Sala kommun

Hbtq-gruppen uppmärksammas som en utsatt grupp i analysen. Den nämner att det finns dålig kunskap om hbtqi-personers situation och behov av stöd lokalt.

Handlingsplanen nämner inte hbtq.

Västra Götaland

Analys

I analysen pekas hbtq som ett utvecklingsområde kopplat till utsatta grupper. Planer finns på att bjuda in företrädare för minoritetsgrupper och för hbtq-området för dialog kring detta.

Handlingplan

Ingen handlingsplan hade ännu tagits fram.

Göteborgs kommun

Man skriver att man kommer arbeta enligt gällande handlingsplan plus integrerade verksamheter, äldre, nationella minoriteter, hbtq. Vad detta innebär är oklart.

Örebro

Analys

I analysen framgår att hbt-gruppen är en utsatt grupp med ökad risk för psykisk ohälsa. I analysen finns ett diagram som ganska tydligt visar på några av de utmaningar som finns gällande hbtq-personers hälsa, såsom våldsutsatthet, suicid, behov av könsbekräftande vård, asylsökande hbtq-personer, risktagande bland män som har sex med män bland annat. Det nämns att RFSL Örebro har möjlighet till enskilda samtal, samtalsgrupper och stödgrupper, samt att ca 70 personer från länet utreds för könsdysfori, remitterade till Uppsala.

Handlingplan

I handlingsplanen finns ett långsiktigt mål att minska risken för psykisk ohälsa i hbtq-gruppen och man ämnar göra en översyn av behovet och omfattningen av stöd till gruppen, denna utredning får 100 000 kr att disponera.

Sydnärke

Askersund, Kumla, Hallsberg och Lekebergs kommun.

Sydnärke vill stärka den psykiska hälsan hos hbtq-personer genom att utbilda i hbtq-frågor. Webbutbildning, diplomering och certifiering genomförs av RFSL.

Norra Örebro

Inget specifikt om hbtq-personer.

Östergötland

Analys

Hbtq-personer inkluderas som en utsatt grupp i analysen. Som en del av analysen har registerdata och enkäter använts, i enkäterna har kategorin ”Annan könsidentitet” inkluderats som komplement till man och kvinna, vilket är mycket bra. Av analysen framgår också att ungdomar med annan könsidentitet mår sämre i många olika aspekter än unga killar och tjejer.

I bilaga 6 konstateras att hbtq-personer är extra utsatta jämfört med andra samhällsgrupper, och man kan därför anta att dessa därför kommer inkluderas i det fortsatta arbetet.

Handlingsplan

En insats planeras i handlingsplanen. Hbtq-diplomering av verksamheter ska genomföras, detta ska synkroniseras med Region Östergötlands treårsplan. Vad denna treårsplan innebär har vi inte undersökt i denna rapport. De skriver att de ska implementera den långsiktiga handlingsplanen, så detta kanske innebär att fler insatser än det som står i denna handlingsplan kommer att implementeras framöver

Kinda kommun

Skriver att hbtq-diplomering av verksamheter ska genomföras, detta ska synkroniseras med Region Östergötlands treårsplan.

Slutsatser och rekommendationer

Inkludering av hbtq i analyser och handlingsplaner

57 % av regionerna har alltså inkluderat skrivningar kring hbtq i sina analyser och 43 % har inte inkluderat skrivningar kring hbtq alls. Detta trots att ett fokusområde inom överenskommelsen skulle vara utsatta grupper och att hbtq-personer nämns specifikt som en av dessa grupper.

47 % har inkluderat någon skrivning om hbtq i sin handlingplan, varav 90 % enbart har någon enstaka insats listad eller så är det oklart vid en genomläsning av handlingsplanen vad som faktiskt kommer att göras.

Tabell 2. Antal som inkluderar hbtq i sina analyser och handlingsplaner

Inkludering av hbtq	Ja	Ja, men	Nej
Analys	11	1	9
Handlingsplan	1	9	11

Ja – konkreta insatser finns på flera områden

Ja, men – hbtq är nämnt men det är svårt att utläsa vilka insatser som ska göras, det planeras inga insatser eller det är mycket begränsat vilka insatser som ska göras

Nej – hbtq är inte nämnt alls

De regioner som varken har nämnt hbtq i analys eller handlingsplan är:

Dalarna

Gävleborg

Halland

Jönköping

Kronoberg

Värmland

Västernorrland

Enbart en region (Stockholm) har en handlingsplan där det finns mer än en konkret åtgärd riktad specifikt till hbtq-gruppen.

Det är värt att notera att ingen av kommunerna där det fattades inkludering på den regionala nivån hade inkluderat denna grupp självmant i den kommunala handlingsplanen. Detta visar på hur viktigt det är för nedsippningseffekten vad som skrivs på regional nivå. 14 av 26 inkomna kommunplaner saknade också hbtq-perspektiv även fast det fanns det på den regionala nivån.

Delaktighet

I några regioner har man bjudit in RFSL eller annan hbtq-organisation för att delta i framtagande av planen, utifrån vad som kan utläsas i handlingsplanerna och

analyserna. I Stockholm har man intervjuat RFSL:s ordförande och i Skåne har man haft med brukarorganisationer i framtagande av analysen. En del regioner skriver att man har dialog med brukarorganisationer, men om det innebär hbtq-organisationer är svårt att avgöra.

Rekommendation

Det är viktigt att få med de ideella organisationernas röster i framtagandet av analyser och handlingsplaner, samt att få med olika perspektiv bland annat från RFSL och andra hbtq-företrädare. Viktigt att notera är att RFSL lokalt (och nationellt) och andra hbtq-organisationer ofta har mycket begränsat medel att jobba med hälsofrågor, och många arbetar helt ideellt. Därför är det viktigt att det avsätts resurser i form av bidrag till föreningen eller ersättning för förlorad inkomst för ideella företrädare om man vill ha med RFSL (eller andra ideella organisationer) i framtagandet av sina analyser och handlingsplaner.

Analys och forskning

Sammanfattningsvis är det få regioner som faktiskt har använt befintlig forskning eller genomfört egna undersökningar för att undersöka situationen för hbtq-personer lokalt.

Östergötland har gjort en enkätstudie bland ungdomar, där kategorin ”annan könsidentitet” har ingått som en könskategori, vilket har gett bra insyn i hur icke-binära transpersoner (och andra som inte känner sig som kvinnor eller män) mår lokalt. Man har dock inte brutit ner på sexuell läggning eller andra transidentiteter, så vitt vi kan se ur resultaten.

Norrbottnen och Blekinge har använt lokal data från folkhälsoenkäten ”Hälsa på lika villkor” och tagit fram statistik på hur homo- och bisexuella mår jämfört med heterosexuella, vilket är mycket positivt.

Stockholm har gjort en gedigen genomgång av den forskning som finns på området hbtq-personers psykiska hälsa som de inkluderar i sin analys. Man planerar även en brukarundersökning i samarbete med RFSL Stockholm för att undersöka hbtq-personers upplevelse av vården.

Kalmar och Sala kommun nämner att det i nuläget inte finns något regionalt underlag gällande den psykiska hälsan bland hbtq-personer i länet och de identifierar detta som ett långsiktigt förbättringsarbete. Ändå har man inte inkluderat sådan forskning som en del av sina åtgärder.

Rekommendation

Många av regionerna skulle behöva göra en genomgång av aktuell forskning, använda befintliga siffror nedbrutet på regional nivå eller genomföra egen forskning på området för att få kunskap om hbtq-personers hälsa lokalt. Sådan forskning skulle kunna inkluderas som en aktivitet i handlingsplanen för de regioner som inte har detta i nuläget.

Handlingsplaner och interventioner

Det är oroväckande att hela 11 regioner helt saknar insatser för att förbättra hbtq-personers hälsa. Det är bara en handlingsplan (Stockholm) som tydligt formulerar ett antal olika insatser som ska göras för att förbättra hbtq-personers hälsa.

Vissa anger ”att skriva en handlingsplan för hbtq” (eller liknande formulering) som en aktivitet i sin handlingsplan. Det är positivt att man har identifierat en brist i sin handlingsplan och planerar att detta kommer att prioriteras mer framöver. Men det blir olyckligt om detta betyder att insatser för hbtq-personers hälsa behöver vänta ytterligare ett år, för att det ännu inte är inkluderat i handlingsplanen. I vissa fall är det mycket oklart vad som menas med de insatser som anges. Vissa skriver att man ska ”beakta hbtq”. Vad detta betyder i praktiken är svårt att se.

Vi vet att det i flera regioner pågår ett bra och systematiskt arbete för att förbättra situationen för hbtq-personer, vissa har hbtq-handlingsplaner och folkhälsoplaner som inkluderar hbtq. Ändå syns inte detta arbete i handlingsplanerna för psykisk hälsa, vilket visar på en bristande kommunikation mellan olika aktörer inom samma landsting/region samt ett bristande helhetstänk.

De flesta regioner och kommuner som har formulerat insatser har sagt att man kommer att arrangera olika utbildningar inom hbtq. Detta är en viktig insats för att förbättra kunskaperna om hbtq-personers livsvillkor och för att förbättra bemötande inom hälso- och sjukvård och andra funktioner inom kommun, landsting och regioner. Det är viktigt att tydligt identifiera vilka yrkesgrupper som ska prioriteras inom en utbildningssatsning. Vissa aktörer behöver ha en mycket djupgående hbtq-kompetens (ex. BUP) medan andra aktörer kanske räcker att man har en grundläggande kunskap om hbtq-frågor. Vissa aktörer behöver kompetensen mer akut, medan andra kanske kan utbildas i ett nästa steg. Intentionen måste vara att alla behöver en viss grundkompetens, men det är också viktigt att specifika nyckelaktörer har en fördjupad kunskap och förståelse för hbtq-personers situation.

Det blir problematiskt när utbildning ses som den enda åtgärden för att förbättra hbtq-personers psykiska hälsa. Hbtq-personer som mår psykiskt dåligt har särskilda behov som behöver tas i beaktande, och det behövs förebyggande åtgärder för att undvika att hbtq-personer utvecklar psykisk ohälsa.

Rekommendationer

RFSL har tagit fram en skrift med olika insatser som skulle kunna vidtas på lokal och regional nivå, som man kan använda sig av när man skriver sina analyser och handlingsplaner. Denna skrift identifierar nyckelgrupper att utbilda inom hbtq-frågor, vilka särskilda insatser som behöver göras för att förbättra hbtq-personers hälsa samt hur landsting, regioner och kommuner kan ta hjälp av frivilligorganisationer lokalt som arbetar för hbtq-personers hälsa.

Skriften går att hitta på RFSLs hemsida: www.rfsl.se